

Posudek

rigorózní práce **Mgr. Lucie Nymšové** na téma

„Vyživovací povinnost rodičů a dětí“

Předložená rigorózní práce obsahuje 95 výkladových stran (včetně úvodu a závěru). Autorka zvolila aktuální téma, které zaujímá stálou pozornost v teoretické právnické literatuře a stejně tak i v praxi. V nedávné době byly opět diskutovány otázky týkající se rozhodování soudů o výši výživného poskytovaného rodiči dětem (autorka se o této problematice a návrzích, které byly zpracovány též věnuje). Práce vychází z monografické i časopisecké literatury. Autorka se zejména též věnuje judikatuře. Uvádí zejména soudní stanoviska k výkladu některých právních otázek, jejichž výklad se nejeví jednoznačně. Na literaturu a judikaturu odkazuje v poznámkách uváděných pod čarou na jednotlivých stránkách (celkem 199 odkazů).

Pokud jde o systematiku práce, autorka řadí jednotlivé kapitoly za sebou. Nejprve se věnuje obecným otázkám vyživovací povinnosti dětí k rodičům a obdobně obráceně. Pak v dalších kapitolách podává podrobnější výklad k problematice výše výživného a řadě dalších speciálních otázek, které s ní souvisejí. Zejména v těchto kapitolách 5 – 9, se autorka věnuje velmi podrobnému výkladu různých aktuálních jevů souvisejících s právní problematikou (např. stanovení výživného podnikatelům nebo např. vliv nezaměstnanosti na stanovení výživného, výživné při výkonu trestu apod.).

V jednotlivostech mám ovšem některé připomínky k předloženému textu.

Ve druhé kapitole se autorka zabývá pojmy vyživovací povinnosti a výživného. Zde bych autorce připomněla, že mohla mnohem důrazněji tyto pojmy odlišit. To proto, že později, v dalším výkladu, který v různých souvislostech uvádí o „zániku vyživovací povinnosti“, je její výklad poněkud nepřesný. Zákon o rodině sice stanoví, že vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá do té doby, než jsou schopny samy se žít... (§ 85 ZR).

Některé názory teoretické totiž vycházejí z toho, že „vyživovací povinností“ je třeba rozumět právní vztah mezi subjekty, jehož obsahem jsou stanovená práva a povinnosti, kdežto „výživné“ je plněním, které je poskytováno povinným subjektem oprávněnému. Oprávněný tudíž ztrácí nárok na toto plnění, jakmile nastane zákonem uvedená právní skutečnost, tj. např. je schopen sám se žít. Podle tohoto názoru se tedy, pokud tuto schopnost oprávněný ztratil, vyživovací povinnost neobnovuje (ona existuje), ale vzniká znovu povinnost plnit výživné.

Dále mám připomínku ke str. 86, zde jde také o koncepční otázku – autorka poněkud zjednodušeně argumentuje tím, že zákon o právu rodinném vycházel ze „sovětských zásad“. Opět jde o teoretickou otázku, kterou je třeba zmínit, když je zdůvodňována koncepce připravovaného občanského zákoníku: jde o to, že od padesátých let bylo opuštěno dělení práva na soukromé a veřejné, k němuž se teorie práva nyní vrátila. Soukromoprávní normy tudíž patří systematicky do občanského zákoníku.

Zásadní připomínku mám též ke str. 88: Zde uvedenou kapitolu nazvala autorka „Tabulkové určení výživného“. Opět by bývalo vhodné upozornit na hlubší teoretický problém – tj. určování výživného na principu subjektivním (tj. naše zákonná úprava) nebo na principu objektivním – tedy např. ona tabulková metoda. Této problematice byla v šedesátých letech minulého století věnována u nás velká výzkumná pozornost, byly zpracovány různé objektivizující metody, ale nakonec zákonodárce setrval na principu subjektivním.

Problematiku tzv. zálohování výživného (str. 87) autorka též podává poněkud zjednodušeně. Zálohování výživného bylo u nás od r. 1948 upraveno původně speciálním zákonem jako vztah soukromoprávní (obdobně je tomu v Rakousku).

Snahy upravit tento vztah jako veřejnoprávní nemají u nás v současné době naději na úspěch.

Ve svém posudku uvádím jenom těchto několik zásadních spíše teoretických připomínek.

Jak jsem již v úvodu uvedla, autorka se řadě problematik, souvisejících především s praxí, věnuje pečlivě a do hloubky. Průběžně k mnohým otázkám uvádí vlastní názor, nebo polemiku a to na dobré odborné úrovni.

Lze říci, že téma zvládla na úrovni, která je požadována pro práci rigorózní.

Proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

V Praze dne 10. 2. 2011

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc.
oponent rigorózní práce